

Із другого боку, він вважає, що на шляху до другого модерну нас чекає крайня форма індивідуалізації, що породжує внутрішні ризики та небезпеки. «Закінчується час, коли всі страждання, всі біди і насильства, які люди завдавали один одному, обрушувалися досі на «інших» євреїв, чорних, жінок, політичних іммігрантів, дисидентів, комуністів і т. п. З одного боку, існували загородження, табори, міські квартали, військові блоки, з іншого - власні чотири стіни - реальні або символічні кордони, за якими могли сховатися ті, кого, здавалося б, не торкнулася біда. Усе це є, як і раніше - і всього цього після Чорнобиля вже немає» [8, с.5]. Кордони більше не рятують від загроз глобальної небезпеки, але це не торкається ризиків, які обумовлені наданням людині можливості самому приймати рішення. Невідворотність глобальних загроз, зокрема надмірної міжнародної міграції, не заперечує можливості штучних перешкод та свідомого ризику.

Із другого боку, незворотність крайніх форм індивідуалізації, за думкою Ульріха Бека, це результат останнього ступеня розвитку індустріалізації та модернізації. Він визнає, що в якості соціального явища тенденції індивідуалізації виявлялися в різні епохи. У межах класичної соціологічної парадигми тенденції індивідуалізації вивчалися Максом Вебером як прояви духовного протестантського аскетизму та Карлом Марксом у вигляді звільнення селян від станової покірності. Але незворотна форма індивідуалізації, що породжує внутрішні загрози та ризики, доведена «до потрібної «індивідуалізації»: звільнення від історично заданих соціальних форм і зв'язків в сенсі традиційних обставин панування і забезпечення («аспект звільнення»), втрати традиційної стабільності з точки зору ефективного знання, віри і прийнятих норм («аспект розчарування») і - що як би інвертує сенс поняття - до нового виду соціальної інтеграції («аспект контролю та реінтеграції»)» [8. С. 189]. Потрібна індивідуалізації стає не тільки джерелом нових ризиків, але нових непорозумінь. Головне непорозуміння – це створення позаісторичної моделі індивідуалізації, в якій індивідуалізація не тотожна особистості, неповторності та емансипації людини.

«Суспільство ризику» на шляху до другого модерну створює непорозуміння та соціальні складності, завдяки якій «світ вислизає» від управління, змушує людину постійно «сканувати ризики», що умножаються та своєю поведінкою «перешкоджають реалізації несприятливого сценарію». Соціальні складності завдяки індивідуалізації не відмінюють культурного діалогу, але роблять сприйняття соціального середовища нелінійним та ризикованим. У цьому сенсі, позначене У. Беком, як «кінець Іншого», інтерпретується в якості результату «стиснення соціуму і взаємопроникнення його частин». Але ця ситуація не визнається тупиковою. Способом подолання соціальних складностей проголошуються консолідація суспільства за допомогою солідарних дій та згуртованості груп» [9, с.30]. Головними перешкодами консолідації суспільства визнаються: «слабкість і політична маргіналізація більшості нових соціальних рухів», «недостатні

здатності експертного співтовариства», «відчуженість маленької людини» та відсутність «адекватної культурної відповіді» на виклики «суспільства ризику» [10, с.208].

Об'єктивний зміст та наукові підходи до вивчення соціальних ризиків значно трансформуються завдяки незворотності індивідуалізації в умовах переходу до постіндустріального суспільства. Відбувається трансформація традиційних соціальних ризиків у сучасні ризики завдяки послабленню гордості за професію та втратами професійної солідарності працівників. На фоні змін відтворюється соціальне відчуження, яке було характерно для праці XIX століття. «Втрата найманими працівниками класової психології та свідомості, відмова від традиційних форм захисту своїх інтересів, робить їх вкрай вразливими перед викликами постіндустріальної епохи» [11, с.77]. Ризики сучасного суспільства важко класифікувати за сталими ознаками тому, що вони значно відрізняються від традиційних ризиків. Сучасні ризики важко визначити та класифікувати тому, що вони: «не обмежені в часі, в просторі та державними кордонами»; «не піддаються чіткому визначенню причин їх появи, тобто їх виникнення зумовлене дією багатьох факторів, взаємодія між якими має нелінійний характер»; «характеризуються абстрактністю (не завжди їх можливо відчутти безпосередньо та самостійно перевірити існування й прояв)»; «володіють здатністю трансформуватися в інші види невизначеностей; мають, перш за все, наукову природу, оскільки саме розвиток науки продукує появу нових соціальних ризиків» [12, с.148]. Сучасні соціальні ризики потрібно відрізнити від загроз та перешкод, але шукати їх краще за допомогою вивчення загроз та перешкод, які є більш доступними для вивчення.

Важливе значення для класифікації сучасних соціальних ризиків міжнародних трудових мігрантів мають норми міжнародних Конвенцій. Згідно Конвенції МОП №102 та Європейського Кодексу соціального забезпечення, соціальні ризики поділяють на традиційні та нетрадиційні. До нетрадиційних соціальних ризиків в умовах глобалізації та згідно з методологічними підходами до поняття «людський капітал» і «соціальний захист» пропонується «розширити перелік життєвих обставин, які порушують нормальну життєдіяльність особи та які вона не може подолати самостійно». До нетрадиційних соціальних ризиків у країнах Європи може належати «підтримка сімей з дітьми, виховання та освіта дітей, догляд за хворими дітьми і батьками, допомога на будівництво і утримання житла, грошова підтримка матері на період перерваної професійної освіти з розрахунку до п'яти років на кожну дитину, бідність тощо» [13, с. 403]. Але перелік нетрадиційних соціальних ризиків кожна країна має визначати самостійно та за своєю методологією. Наскільки це може торкатися соціальних ризиків міжнародних трудових мігрантів – офіційно не визначено.

В умовах переходу до постіндустріального суспільства почав формуватися напрямок вивчення «нових соціальних ризиків». «Постіндустріальний